

ques lingüístiques del parlar de la zona, amb estudi del lèxic, la fonètica, la morfologia i la sintaxi, amb un rigor científic de gran interès per als filòlegs, tot i que, com indiquen els autors, s'ha escrit amb un registre planer per als lectors neòfits en termes filològics. Encara es troba, al final del llibre, una llista alfabètica de formes populars dels mots que tenen més d'una pronúncia, i s'acaba amb uns divertits passatemps.

L'edició és acurada en tots els sentits. Amb el llibre a la mà es veu el disseny refinat des de la portada fins a les planes interiors, amb uns dibuixos molt expressius. Si es fa una mirada inicial a l'interior, criden l'atenció unes il·lustracions que encapçalen els diversos capítols i altres divisions del text.

Els autors són persones molt compromeses en la vida local com a dinamitzadors de la cultura popular, que treballen per la integració de nouvinguts, que han participat i són actius en múltiples aspectes de la vida de la comarca, que han trepitjat reiteradament les serralades i les valls garrotxines, parlant amb tothom i, tot parant l'orella, han pogut recollir el seu fruit elaborant una monografia dialectal que enriqueix el coneixement d'uns parlars atraients, tributaris de l'arcaisme o la creativitat.

Feia esment en el títol d'aquestes ratlles al nombre altíssim d'assistents a la presentació, que superaven les 450 persones i omplien completament la sala El Torín d'Olot on es feia l'acte. No és freqüent que un llibre interessi a tantes persones i de totes les edats, però la popularitat dels autors, l'interès que hom ja coneix d'altres escrits seus, a més de la presentació de l'acte presidit pel Dr. Joan Veny i Clar, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, van ser la clau d'una afluència tan massiva. El Dr. Veny, que va captivar el públic de la Garrotxa, explicava que a vegades els assistents a les presentacions de llibres gairebé es poden comptar amb els dits d'una mà. Tant aquest eminent filòleg com els autors del llibre varen fer uns parlaments planers i molt interessants sobre el contingut del llibre, que van ser ovacionats pel nombrós públic.

Queda ben manifesta la voluntat de contribuir al manteniment del parlar garrotxí, i d'animar els més joves a emprar-lo, una de les aspiracions dels seus autors. Només així una parla es mantindrà viva.

Va cloure l'acte l'alcalde d'Olot amb un agraïment a l'editor, a la feina dels autors de l'estudi publicat i a les sàvies paraules del Dr. Veny que, just abans de la presentació, fou rebut a l'ajuntament, on signà al llibre d'Honor de la Ciutat d'Olot.

Joan SALA PLANA

Col·loqui Internacional «L'Espai trobadoresc i les dones: autores, mecenes, representacions» (Barcelona, del 5 al 7 de març del 2024). — Del 5 al 7 de març del 2024 la seu de l'Institut d'Estudis Catalans i la Facultat de Filologia i Comunicació de la Universitat de Barcelona van acollir el Col·loqui Internacional «L'Espai trobadoresc i les dones: autores, mecenes, representacions», organitzat dins del marc del projecte coordinat «Los trovadores y la canción de mujer: voces y figuras femeninas, representaciones mentales y cambio social» (abreujat amb el sobrenom de «Women and Medieval Song»). Aquest projecte de recerca està integrat per un subprojecte 1: «Estudio de la canción de mujer en la lírica galorománica y germánica y de la figura femenina como constructora del espacio sociopoético trovadoresco» (PID2019-108910GB-C21), dirigit per Meritxell Simó; i un subprojecte 2: «Voces, espacios y representaciones femeninas en la lírica gallego-portuguesa» (PID2019-108910GB-C2), amb Esther Corral com a IP (ambdós subprojectes han estat finançats pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats del Govern d'Espanya). També col·laboraren amb l'organització l'Institut d'Estudis Catalans i el projecte «Corpus des

Troubadours», a més de comptar amb el suport de l'Institut de Recerca en Cultures Medievals (IRCVI), la Universitat de Barcelona i la Universitat de Santiago de Compostela.

Aquestes jornades van servir com a colofó del projecte coordinat, finalitzat el 2024, i van reunir les veus més autoritzades sobre lírica de veu femenina i *trobairitz* que havien col·laborat amb el projecte d'investigació, tal com va remarcar Meritxell Simó en l'acte d'inauguració que tingué lloc a la tarda del dimarts 5 de març a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC. Acompanyaren Meritxell Simó, Teresa Cabré, Presidenta de l'IEC, i Ramon Pinyol i Torrents, President de la Secció Històrico-Arqueològica, que reconegueren la importància del «Corpus des Troubadours» com a part imprescindible del compromís de l'IEC amb la promoció del coneixement sobre els orígens de la literatura catalana, així com les aportacions que s'hi incorporaran a partir dels resultats del projecte «Women and Medieval Song» presentats en aquest col·loqui.

Tot seguit, la primera sessió es va dedicar a les *trobairitz* i la lírica de veu femenina, en què Vicenç Beltran (IEC-UB) va presentar «Cançó de dona i tradicions culturals: la *longue durée*», Meritxell Simó (IEC-UB) va reivindicar «Les *trobairitz* al *Corpus des Troubadours*» i Wendy Pfeffer (University of Pennsylvania) oferí una lliçó magistral sobre «Le genre du *planh* et la voix féminine: le cas occitan». Aquest primer dia es va tancar amb la presentació de l'exposició «Dones medievals. Realitat i ficció», que romangué en el claustre de l'Institut d'Estudis Catalans fins al 30 d'abril del 2024 (ja havia estat exposada en el vestíbul de l'Edifici Històric de la UB del 27 de juny al 17 de juliol del 2023, tal com recull el volum 46 d'*Estudis Romànics*, p. 610).

El dimecres dia 6 al matí continuà desenvolupant-se el col·loqui en la mateixa Sala Nicolau d'Olwer. La segona sessió se centrà en el paper històric i cultural de les dones a l'espai trobador, i comptà amb les ponències de Saverio Guida (Universit  degli Studi di Messina): «Nuove indagini sulla *domna soisebuda* de Bertran de Born»; Miguel García-Fernández (IEGPS-CSIC / USC): «Voces documentadas de mujeres representadas en la lírica gallego-portuguesa»; i de Mari a Bermúdez Beloso (USC): «A utilización da figura feminina como instrumento de propaganda política na lírica galego-portuguesa». Encara al matí, la sessió número tres es dedic  als diferents gèneres l rics de la veu femenina, que foren caracteritzats amb «Memoria lúdica y deconstrucción en las *cansos* de Na Castelloza» de Rosa Medina (Universitat de Oviedo), «La veu femenina en la lírica devocional mariana» d'Adriana Camprubí (UB), «La cançó de malmonjada: estudi d'un gènere de veu femenina en la lírica rom nica (ss. XI-XVI)» d'Abel Vázquez (UB) i «Personaggi femminili e inserzioni liriche in alcuni testi narrativi galloromanzi» d'Stefano Resconi (Universit  degli Studi di Milano).

A la tarda, les presentacions es traslladaren a la Facultat de Filologia i Comunicació de la UB. Des de l'aula Joan Maragall es va poder seguir la quarta sessió, que vers  sobre les representacions femenines artístiques i els seus punts de contacte amb la poesia lírica. Maria Ana Ramos (Universit t Z rich) present  la comunicació «Cantigas de amor e "bailadeiras" no Cancioneiro da Ajuda», Yara Frateschi Vieira (Universidade de Campinas – S o Paulo) analitzà les «Representa  es das atividades e profiss es femininas na lírica gallego-portuguesa», Isabel Mor n Cabanas (USC) incid  en les «Minorias femininas no Cancioneiro Geral: tradi  o e novidade», Almudena Méndez Sánchez (USC) prosseguí amb «La representación de la maternidad en la pintura g tica gallega», Tania Vázquez García (USC) complet  el quadre de la imatge de les dones en la lírica gallego-portuguesa amb «As soldadeiras: entre textos e imaxes» i, finalment, Oriana Scarpati (Universit  degli Studi di Napoli) va arrodonir el dia amb «La rappresentazione della brutezza femminile nella lírica dei trovatori».

La darrera jornada del col·loqui, el matí del dijous 7, seguí a la Universitat de Barcelona, però aquesta vegada des de la Sala de Professors del cinqu  pis de l'edifici Carner. La cinquena i última sessió es dedic  a les tradicions l riques dels diferents àmbits culturals romànics i els seus contactes intertextuals. S'hi van presentar les comunicacions de Giorgia Toccaceli (Sapienza, Universit 

di Roma): «“Assatz es fols qui m'en repren de vos amar, pois tan gen mi cove”: riflessioni su Na Castelloza e sulla voce delle *trobairitz*»; Joan Dalmases (UB): «La Comtessa de Dia i la lírica germànica: les vares de l'amor en les tradicions trobadoresques occitana, francesa i alemanya»; Simone Marcenaro (Universit  del Molise): «La metaf ra feudal como forma de interdiscursividad»; M. Reina Bastardas (UB): «La representació lírica de la pastora en les tradicions llatina, occitana i francesa»; i Esther Corral Díaz (USC), «Espacios femeninos en las cantigas de amigo: po tica y distorsiones». Es continu  amb un debat en què intervingueren grans especialistes en la matèria i col·laboradors del projecte com Isabel de Riquer.

Finalment, Meritxell Simó i Esther Corral feren un esbós de les conclusions del col·loqui i anunciaren que els seus resultats seran comunicats a la comunitat científica mitjançant la publicació de les seves actes, a més d'emetre una càpsula en format *pòdcast* sobre la q estiu de les *trobairitz* dirigida al públic general. Però el moment més emocionant de la cloenda foren les paraules d'Angelica Rieger, autora de la primera edició completa de les *trobairitz* (1990), que ponder  el nivell assolit pels estudis acadèmics de la lírica de veu femenina d'en a de la seva publicació i encoratjà els especialistes a prosseguir les recerques amb l'objectiu d'aconseguir enllestir, algun dia, una antologia completa i universal de totes les veus femenines del món.

Enric CASAS REIG
Universitat de Barcelona - IRCVM

La commemoració dels 25 anys de continuïtat de l'Aula Carles Riba (1998-2023) (Barcelona, març de 2023 - febrer de 2024). — Des de la seva creació a principis dels anys setanta pels departaments de Filologia Catalana i Filologia Grega de la Universitat de Barcelona, i sobretot des de l'inici de la seva segona època el 1996, l'Aula Carles Riba ha desenvolupat un llarg historial d'investigació sobre la pervivència dels clàssics grecolatins en la literatura catalana, principalment d'època moderna i també contemporània.

El 2023 ha completat 25 anys de la seva represa o segona  poca, durant els quals ha treballat com a grup de recerca de la UB (1999-2004), com a Grup de Recerca Consolidat de la Generalitat (2005-2008, 2014-2016, 2017-2020), i en projectes diversos impulsats pels seus membres. Actualment, està reconeguda, mitjançant conveni, per l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de Barcelona com a Observatori de Recerca. Totes les seves activitats i publicacions es troben a la p gina web de l'Aula: <www.ub.edu/acr>.

L'ACR ha commemorat el seu quart de segle d'existència mitjançant un simposi, del qual n'ha resultat una publicació, i també amb una taula rodona i tres exposicions: una de virtual i dues amb materials.

El simposi *Les traduccions catalanes dels clàssics*, organitzat en col·laboració amb La Casa dels Clàssics, es va celebrar els dies 9-10 de març de 2023 a l'Institut d'Estudis Catalans i a la Universitat de Barcelona. El va inaugurar la Dra. Teresa Cabré, presidenta de l'Institut d'Estudis Catalans; el Dr. Joan Guàrdia, rector de la Universitat de Barcelona, i la Dra. Montserrat Jufresa, directora de l'Aula Carles Riba. Hi van intervenir: Josep Pujol (UAB), «Abans de la traducció: llegir els poetes llatins a les escoles catalanes medievals»; Marta Marfany (UPF), «S neca en català a l'Edat Mitjana: traduccions, comentaris i glosses, taules i florilegis»; Albert Tom s (UAB), «“Los poetas prengueren lurs ficcions de la verdadera ist ria”: la traducció catalana medieval de *La ciutat de Déu* de Sant Agustí amb el comentari de Thomas Waleys»; Gemma Pellissa (UB), «La traducció i el comentari de les *Metamorfosis* d'Ovidi per Francesc Alegre»; Raimon Sebastian (UB), «Traduir Palladi en català: de l'Edat Mitjana als nostres dies»; Mireia Ferrando (UV), «Les traduccions bíbliques al català durant l'edat moderna»; Marco Antonio Coronel Ramos (UV), «La